

BIRMÀNIA: UN FORMIGUER AL TRIANGLE DAURAT

La revolta silenciada

Les minories nacionals de l'estat birmà, pendents de la negociació des de la independència, es rebel·len contra la dictadura militar que ha tancat i barrat el país.

Conxa Rodríguez

Els darrers atemptats, fets públics, esdevinguts a Birmània, no han trobat més que breus espais a la premsa espanyola. Els diaris britànics i americans s'hi han esplaiat una mica més, però no gaire. Birmània és un país sense cap pes internacional, políticament i socialment aïllat, les autoritats del qual donen notícia dels fets al cap d'uns dies d'haver-se produït. Per les escadusseres informacions que arriben a Occident, tot fa pensar que les minories nacionals estan exhaurint el període d'espera per a la negociació, que els fou concedit l'any 1948 amb la in-

dependència. Birmània és un cas atípic que *enamora* els pocs visitants que gosen xafar aquella terra.

A començaments del proppassat mes de gener una bomba esclatava dins el tren que arribava a l'estació de Rangun, procedent de Mandalay, la segona ciutat birmana. Al cap d'uns dies, la premsa birmana donava el resultat oficial de la tragèdia: vuit morts i desenes de ferits. La responsabilitat de l'atemptat s'atribuïa a la branca armada del Karen National Union, front que lluita per la independència de l'estat Karen, al sud del país. Els Karen viuen partits a una banda i l'altra de la frontera entre Birmània i Tailàndia.

El segle XX encara no hi ha arribat.

Dos anys abans, en el trajecte del mateix tren va esclatar també una altra bomba que va causar seixanta morts, la responsabilitat de la qual va ser atribuïda a l'il·legalitzat Partit Comunista Birmà.

El proppassat 17 de febrer el govern birmà informava que una setmana abans s'havia produït un atemptat en una escola de la ciutat de Momauk, a l'estat Katxin, al nord del país. Les víctimes van ser dotze morts i cent trentatres ferits. El govern feia responsable de l'acció l'exèrcit per la independència dels Katxin. El 28 d'octubre una bomba de poca potència esclatava al Thamada Cinema de Rangun, al centre de la capital. Pocs dies després,

Birmània, en bona part són silenciades, i les que arriben a Occident fan esgarriar qualsevol occidental que cregui en la viabilitat internacional dels drets humans. L'any 1974, poc després de *legitimarse* en el poder, els dictadors birmans van enfrontar-se a revoltes antigovernamentals. La universitat, d'on van sorgir bona part dels dirigents proindependència, és ara també un *niu* de resistència contra la dictadura.

El novembre de 1974 moria a Nova York U Thant, diplomàtic birmà que havia estat el tercer secretari general de l'ONU. U Thant havia col·laborat amb el govern constitucional d'U Nu, però s'enfrontà a la dictadura de Ne Win. Des de la secretaria general de les Na-

d'heroï per al diplomàtic. La policia i l'exèrcit van carregar indiscriminadament contra els manifestants i van causar un nombre de morts i detencions que no va fer-se oficial. U Thant va ser enterrat en privat. La càrrega més ferotge que es coneix de la policia birmàna, va produir-se també, fa pocs anys, contra estudiants universitaris que es resistien a dispersar-se. Els resistents van ser massacrats al camp de la universitat.

L'any passat el govern birmà decidí controlar tots els comptes bancaris, amb la intenció de donar a conèixer els beneficis del mercat negre. La mesura arribava també als estalvis de qualsevol ciutadà. Els estudiants universitaris de Rangun i d'altres ciutats van manifestar-se contra les accions del govern. El resultat va ser el tancament de les universitats durant més d'un mes.

Birmània, un cas atípic que «enamora» els pocs visitants que gosen visitar-la.

Khin Nyunt, cap dels serveis d'informació de Birmània, deia que els exèrcits independentistes serien completament eliminats en un termini de dos anys. La lluita entre les minories nacionals i el govern s'ha incrementat, encara que el govern intenta silenciar-la a la resta del món.

Dictadura ferotge

La dictadura militar que governa Birmània és una de les més ferotges de tot l'Àsia. L'estabilitat política que ostenta la veïna Tailàndia, de set anys enrere, no sembla contagiar-se més enllà de les fronteres. Les manifestacions contra el govern que es produeixen a

cions Unides, U Thant no va facilitar la tasca dels dictadors del seu país, per la qual cosa era considerat *persona non grata* pels militars birmans. Les seves despulles van ser acomiadades a Nova York per la plana major de la diplomàcia internacional, i van ser enviades a Rangun, on el govern va mostrar absoluta indiferència pel mort. Estudiants universitaris, monjos budistes i forces antigovernamentals van exposar i homenatjar les despulles d'U Thant a la Universitat de Rangun al mateix temps que demanaven un enterrament

L'any 1981, el dictador Ne Win, quan tenia 70 anys, va decidir retirar-se de la presidència de la república, i va restar com a líder del Partit del Programa Socialista Birmà i com a capítol del país. La presidència de la república la van donar a un seguidor incondicional de Ne Win, U San Yu, el qual governa el país a l'ombra del primer. L'agost de 1987, el líder del país i cap del partit va fer un discurs sense precedents davant els seus seguidors del Partit del Programa Socialista Birmà. El dictador donava presses

als seus seguidors per accelerar l'obertura de Birmània a l'exterior. Pel que sembla, a les darreries del segle XX, els dictadors s'han adonat que el país no pot continuar aïllat. Els birmans han assolit una de les quotes de pobresa més grans del món, tot i que en d'altres èpoques eren els capdavanters econòmics de l'àrea del sud-est asiàtic.

Una setmana a Birmània

L'exòtica i picardiosa Tailàndia contrasta brutalment amb la primària i solitària Birmània. L'únic que tenen en comú els dos països és la religió budista, i la convergència de tots dos, i Laos, en l'anomenat *triangle d'aurat*. Els darrers 25 anys d'aïllament polític i cultural sota la dictadura, han fet de Birmània un cas força interessant i atraient. Les mesures d'obertura del govern permeten visitar Birmània durant una setmana, amb un visat improrrogable, que únicament en cas de malaltia pot allargar-se. Com la majoria dels països que han estat tancats, l'obertura implica, per la banda del visitant, una enorme burocratització i control, per la banda del natiu, la possibilitat d'exercir el mercat negre i de constatar l'existència d'altres races i cultures, generalment ostentoses de riquesa i abundància. Els cosmètics, l'alcohol, el tabac americà, els objectes de plàstic o la roba són els productes més sol·licitats.

Les limitacions imposades als estrangers no són únicament temporals, sinó que també els està prohibit l'accés a una part del país (oficialment per raons de seguretat). Malgrat les restriccions i la manca de comoditats i d'infraestructura turística, l'any 1987 arribaren a Birmània uns 20.000 turistes, quan l'any 1983 la xifra va ser de 9.000. Ben poca cosa si tenim en compte que la veïna Tailàndia els compta per milions. Oficialment, l'entrada als periodistes és prohibida, però tot té preu en un país que, teòricament, persegueix la corrupció. L'oficina de turisme governamental i el servei de duanes controla els passos, els diners, i tots els moviments dels estrangers. Així, cal donar l'avís d'arribada a cada ciutat i donar a conèixer l'agenda diària d'activitats.

Allò que més sobta dels birmans és la seva amabilitat, la curiositat i el sentit de l'humor, i en un altre ordre de coses la seva pobresa i la seva submissió. Mandalay, la segona ciutat birma-

na, és encara molt més verge que Rangun. La vida quotidiana de la ciutat, en d'altres temps, va ocupar un lloc especial en la literatura occidental. Escriptors com George Orwell (cinc anys de soldat britànic a Birmània, resultat dels quals és la seva novel·la *Burmese Days*), Fryniwyd Tennyson Jesse (*The lacquer lady*), Maurice Collis o d'altres han immortalitzat per sempre el decurs de la vida a Mandalay. L'oficina de turisme ven Mandalay com el centre de la cultura birmana, que avui se centra en els temples budistes, el taller de dibuixos i escultures i en les ruïnes del Palau Reial, del qual fan ús els militars.

Curiosament, en l'única llibreria de Mandalay, una petita tenda on es barregen els llibres amb els objectes de fusta i metall, els únics llibres referents al país són les biografies oficials d'Aung San i els patriotes que reivindica l'actual dictadura, o també, la versió birmana de la lluita contra el colonialisme al segle XIX. Pel que sembla, cap birmà no ha estat autoritzat a escriure una història contemporània o un estudi polític de Birmània. Els pocs que ho han estat, ho han fet des de les universitats americanes.

Una setmana a Birmània, malgrat les precàries condicions higièniques o alimentàries (la majoria dels hotels i restaurants del càlid país manquen de neveres) és un viatge on el segle XX encara no ha arribat, encara que l'entrada obligada al país sigui en avió. La natura es manté quasi intacta, un exemple n'és el llac Inle (una extensió d'aigua de 14,5 per 6,44 kilòmetres) on l'aparició d'una barca d'estrangers altera els pescadors o els mercats flotants.

Taunggyi, la capital de l'estat Shan, al centre-est del país, és la ciutat més pròxima al llac, era un dels llocs preferits pels britànics per descansar. Avui, la ciutat roman tal com la deixaren els anglesos. Un dels edificis victorians ha estat reconvertit en hotel per allotjar els visitants que van al llac Inle.

Un terratrèmol va sacsejar la ciutat de Pagan l'any 1975. Per arribar-hi, cal dotze hores per recórrer tres-cents kilòmetres amb el cotxe de línia, l'únic que es pot fer servir ja que els estrangers no són autoritzats a conduir o llogar un vehicle. Birmània és un cas peculiar de país descolonitzat, que provoca refús visceral o adhesió incondicional en tots aquells que des de l'ull occidental intenten escrutar el secret i el misteri humà que amaguen aquella gent. □

BLOTT A LA VISTA

TOM SHARPE

EL POETA

TONI CUCARELLA

FORA DE JOC

RAFAEL VALLBONA

LA PASSIÓ

JEANETTE WINTERSON

ESTRANYS

EN

UN TREN

PATRICIA HIGHSMITH

LA BALADA

DEL

CAFÈ TRIST

CARSON McCULLERS

COLUMNA

IRADIER, 26, bxs. 08017 BARCELONA

TELÈFON (93) 418 59 06